

JAK TVRDÍ PEREIRA

Bibliografické údaje o románu

- Autor: Antonio Tabucchi (narození: 24.9.1943, Pisa, Itálie; úmrtí: 25.3.2012, Lisabon, Portugalsko)
- Název: *Sostiene Pereira*
- Rok a místo vydání: 1994, Milán
- ISBN: 978-80-200-2050-5

Téma

- Osud lidí, kteří se postavili proti vlasti. Změna názorů a postojů s vývojem politické situace v Evropě, konkrétně v Portugalsku. Boj uvědomělých, přísný policejní dohled. V románu hraje též velkou roli postavení se režimu a názor na něj, který se u hlavní postavy, Dr. Pereiry, neustále vyvíjí od nekontroverzního postoje neodporující systému až po určitý styl rebelství.
- Román se skládá z 25 krátkých chronologických kapitol, které velmi často začínají i končí slovním spojením *Sostiene Pereira* (Jak tvrdí Pereira), nebo *Pereira sostiene*. Toto slovní spojení, ze kterého i vychází samotný název díla, se v každé kapitole opakuje několikrát, často i na začátku či konci jednoho odstavce.

Motivická výstavba

- Smrt – Pereira zastával myšlenku, že je smrt nevyhnutelná, na začátku románu o ní stále mluvil a přemýšlel nad ní, celý svět mu připadal mrtvý. Osobně si myslím, že jeho osobnost drastickým způsobem ovlivnila smrt své ženy, a také na konci knihy smrt Monteiro Rossiho.
- Kultura – Lásky k literatuře, zpěv Rossiho písně *O sole mio*, tanec, žurnalistika.
- Neustálý boj mezi city a rozumem – Pereira kritizoval Rossiho nekrology, které sice byly psány pravdivě, nýbrž jejich podání neodpovídalo myšlenkám fašistického politického režimu v Portugalsku; číšník Manuel – rebel, kritik režimu; Pereira a jeho ulita, konzervativnost, nestrannost).
- Repetitivní prvky – *Sostiene Pereira* (Jak tvrdí Pereira), časté používání výrazů jako je např. *forse* (možná); Pereira si objednává při každodenní návštěvě restaurací (především v Cafe Orquidea) stále to stejné (omeletu a limonádu).
- Politická situace v Evropě – Antisemitistický postoj veřejnosti; „nezávislé“ noviny *Lisboa* podléhají cenzuře a nepodávají důležité informace o dění ve státě.
- Víra – Na jednu stranu náboženství (jelikož sám Pereira je katolík a setkává se často s otcem Antoniem, u kterého hledá rady či pochopení) a na druhou stranu samotná víra v systém (například ředitel novin *Lisboa*) nebo víra Rossiho a jeho přítelkyně Marty v revoluci.
- Přátelství – Pereira získává nové přátele, potkává mladý pár Rossiho a Martu, ale také se snaží blíže seznámit s ředitelem.
- Rodina – V knize kladen důraz na rodinu, Pereira je stále věrný ženě, povídá si s její fotografií, i přes to, že je po smrti. Rossi se snaží pomáhat svému bratranci, Marta se zajímá o Rossiho, i přes to, že už má změněnou identitu.
- Zneužívání – Monteiro Rossi zneužívá za pomoci své přítelkyně dobrosrdečnosti Pereiry a žádá ho opakovaně o zálohy, ubytování, či ukrytí.

Prostor a čas

- Konec 30. let v Portugalsku, které bylo v začátcích nastolení fašistického režimu generálem Francem. Lisabon (kde se odehrává většina příběhu). Pláž a thalassoterapeutická klinika v Cascais (kam se Pereira vydává na léčebnou kúru). Kavárna Cafe Orquidea, kde se Pereira téměř každý den setkává s číšníkem Manuelem.

Konfigurace postav

- Pereira – Stereotypní, mrzutý, ovdovělý žurnalista se zálibou v literatuře. Je zde velice patrný vývoj jeho myšlení, kdy na začátku románu je velice konzervativní, a to i vůči svým článkům které vydává. Odmítá psát kontroverzně, aby tím náhodou někoho nevyprovokoval. Má negativní postoj k riziku. Jediná osoba, se kterou se setkává, a která má kritické názory na systém, je číšník Manuel, který mu přináší aktuální informace o dění v republice. Výrazně jeho postoj však ovlivnil doktor Cardoso a pár Rossi a Marta. K naprostému obratu jeho názoru na systém však došlo po vraždě Rossiho, které byl Pereira svědkem. Ta ho také donutila vydat o Rossim velmi kontroverzní nekrolog, přijmout novou identitu a utéct ze země.
- Zesnulá manželka Pereiry – Pereira s ní vede rozhovory, její fotografii bere všude s sebou, informuje ji o aktuálním dění a chodí si za ní pro rady.
- Manuel – Číšník v kavárně Cafe Orquidea, který Pereiru informoval o politickém dění ve světě. Rebel, proti systému, ke konci románu byl Pereirovi nápomocen při vydávání osudného nekrologu.
- Monteiro Rossi – Původem Ital, sirotek. Přesný opak Pereiry, zajímá ho především život, i když napsal článek o smrti. Pereira v něm nachází svého vytouženého syna, vidí v Rossim sám sebe v mládí. Zabit v bytě Pereiry za protivlastenectví, neboť pomáhal svému bratranci verbovat dobrovolníky na frontu.
- Marta – Přítelkyně Rossiho. Myslí velmi dopředu, rebelka toužící po revoluci. Byla autorkou většiny nekrologů, které Rossi představil Pereirovi. Následkem politického dění byla nucena změnit svou identitu na Francouzsku *Lise Delaunay*.
- Domovnice Celeste – Má manžela vysoce postaveného v policejních řadách. Díky tomu se snaží ovlivnit chování Pereiry.
- Ingeborg Delgado – Židovka, kterou Pereira potkává na cestě vlakem do Cascais. Přesvědčuje Pereiru, aby začal psát kontroverznější články.
- Bruno Rossi – Bratranec Rossiho, který verbuje dobrovolníky z protifašistických řad na frontu. Byl zatknut.
- Ředitel novin Lisboa – Dříve nezaujatý, nástupem systému změnil názor. Nutí Pereiru, aby psal více vlastenecky a profašisticky, cenzuroval myšlenky proti systému.
- Maria do Vale Santares – společnice ředitele
- Doktor Cardoso – Pereirův osobní lékař na klinice v Cascais. Přináší nové informace, dělá Pereirovi ústupky a snaží se jej varovat před hrozbami nastolujícího se režimu. Z Portugalska prchá do Francie.
- Lorenço – Šéf cenzury v novinách *Lisboa*, pouze zmiňován v románu, fakticky v něm však nevystupuje. Vydává se za něj doktor Cardoso, aby obelstil tiskaře.
- Policisté – Vtrhli Pereirovi do bytu, zabili v něm Rossiho a Pereirovi vyhrožovali, aby zapomněl, že je kdy viděl.

Vypravěč

- Dílo je psáno *er formou*. Samotný vypravěč posouvá děj vpřed. Je zde patrný četný počet výrazů, jako je např. *forse* (možná) nebo *magari* (pravděpodobně), které mají ve čtenáři evokovat pocit nestálosti, či nesouhlasu autora s „hlasem knihy“. Časté opakování těchto výrazů vyvolává v určitých pasážích ve čtenáři absurdní až vtipný dojem, které celému románu dodává jakousi svěžest a osobitost.